

FORMUEULIGHED 24. april 2023

ANALYSE

Udarbejdet af
Sune Caspersen
Chefanalytiker

Den rigeste procent sidder på en fjerdedel af den samlede formue

Formuerne er meget ulige fordelt i Danmark. Langt mere end f.eks. indkomster. Den ene procent af danskerne med de største formuer besidder knap 25 pct. af den samlede nettoformue. Det kan især henføres til værdier i unoterede aktier, som bl.a. dækker over familieejede virksomheder. Regeringens planer om at sænke arveafgiften på overdragelser af formue i familieejede virksomheder er derfor et skridt i den forkerte retning, der vil øge uligheden i samfundet yderligere.

Kontakt

Chefanalytiker

Sune Caspersen

📞 26 20 02 28

✉️ sc@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Den mest velhavende ene procent af danskerne besidder knap 25 pct. af den samlede nettoformue. Det er langt mere, end hittidige opgørelser har vist, da det nu er muligt at medregne værdien af unoterede aktier i bl.a. familieejede virksomheder og modregne offentlig gæld til inddrivelse.
- Top-1-procent besidder over 80 pct. af den unoterede aktieformue. For denne gruppe udgør unoteret aktieformue i gennemsnit 31,7 mio. kr. pr. person.
- Overførsler af formue i unoterede aktier fra forældre til børn udgør et stort milliardbeløb årligt. De store formuer, der overføres, kan hovedsageligt henføres til bevægelser i den absolutte top af formuefordelingen. Regeringens planer om at sænke arveafgiften på overdragelser af formue i familieejede virksomheder er derfor en skattelempelse målrettet de allermest formuende, der øger uligheden og den sociale arv.

Formueulighed hæmmer væksten

I en international sammenhæng er formuerne i Danmark meget ulige fordelt. Det viser opgørelser fra OECD, der placerer Danmark blandt de vestlige lande med størst formueulighed.¹

Høj formueulighed hæmmer økonomisk vækst, og det kan derfor have negative konsekvenser for samfundets velstandsudvikling, hvis formuen er koncentreret på få hænder. Studier viser dog også, at samfund præget af stærke demokratiske traditioner og institutioner – som det danske samfund – kan udligne de negative effekter af høj formueulighed på den økonomiske vækst.²

Tallene i denne analyse er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik om befolkningens formue- og gældsforhold. Datagrundlaget og fremgangsmåden er beskrevet til sidst i Boks 1 og 2.

Den mest velhavende procent ejer en fjerdedel af nettoformuen

Figur 1 viser, at formuerne er meget ulige fordelt i Danmark. Figuren viser, hvor stor en andel af den samlede nettoformue, som henholdsvis top-1- og top-10-procent besidder. Nettoformuen består af reale

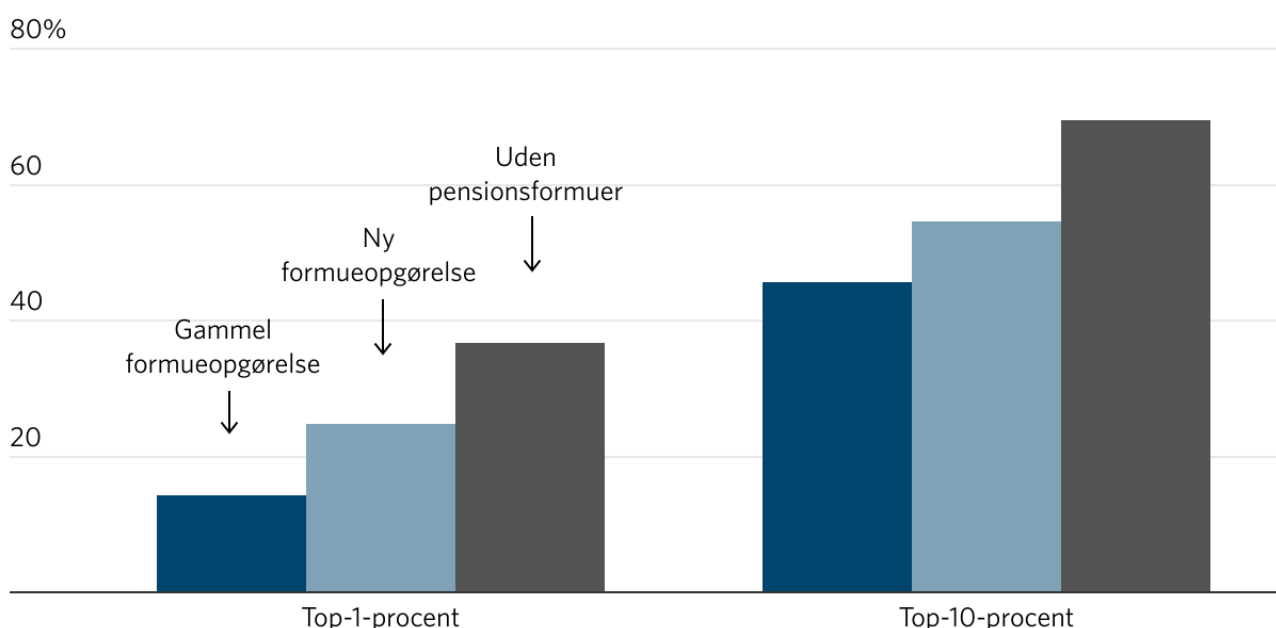
aktiver som bolig og bil, finansielle aktiver som bankindestående og værdipapirer og pensionsopsparing fratrukket al registreret gæld, herunder realkredit- og banklån, SU-lån mv. Nettoformuen kan derfor både være positiv og negativ afhængig af, om man har større gældsforpligtelser end aktiver.

FIGUR 1

Formueuligheden er langt større, når værdien af unoterede aktier tælles med

Figuren viser, hvor stor en andel af den samlede nettoformue, som henholdsvis top-1-procent og top-10-procent besidder. Andelen er opgjort for forskellige formuebegreber.

■ Ekskl. unoterede aktier og gæld til inddrivelse ■ Inkl. unoterede aktier og gæld til inddrivelse
■ Inkl. unoterede aktier og gæld til inddrivelse, men ekskl. pension

Anm.: Opgjort pba. formue- og gældsdata pr. 31. december 2021.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Top-1-procent besidder knap 25 pct. af den samlede nettoformue, når værdien af unoterede aktier og offentlig gæld til inddrivelse medregnes. Det er nyt, at unoterede aktier medregnes, da der tidligere ikke har været et tilstrækkeligt sikkert grundlag til at opgøre værdier af unoterede aktier. Unoterede aktier dækker over ejer- og anpartsandele i selskaber, der ikke er børsnoterede. Det omfatter bl.a. familieejede virksomheder. Opgørelsen er et skøn og er derfor behæftet med en vis usikkerhed, men den er udarbejdet af Danmarks Statistik og betragtes som et retvisende bud.

Inddragelsen af offentlig gæld til inddrivelse har desuden tidligere været forbundet med stor usikkerhed, men datakvaliteten vurderes nu at være tilstrækkelig høj. Uden disse to komponenter ejer top-1-procent godt 14 pct. af formuerne, hvilket er markant mindre end de 25 pct. Den unoterede aktieformue bidrager i høj grad til den store forskel. Man har altså i tidligere opgørelser undervurderet formueuligheden kraftigt i fravær af særligt de unoterede aktieformuer.

Det er desuden værd at hæfte sig ved, at arbejdsmarkedspensioner bidrager kraftigt til at reducere formueforskellene. Hvis pensionsformuerne udelades, vokser formueandelen for top-1-procent til knap 37 pct.

Top-10-procent besidder over halvdelen af den samlede nettoformue med en formueandel på knap 55 pct., når værdien af unoterede aktier og offentlig gæld til inddrivelse er medregnet. Og for denne gruppe vokser formueandelen til hele 70 pct., hvis arbejdsmarkedspensionerne udelades. Formuerne er altså meget ujævnt fordelt.

Formue i unoterede aktier er meget skævt fordelt

De unoterede aktieformuer betyder meget for opgørelsen af formueuligheden i Danmark. Figur 2 viser således, hvor stor den gennemsnitlige unoterede aktieformue er i hvert formuepercentil.

Percentilindelingen indebærer, at befolkningen opdeles i 100 lige store grupper på baggrund af deres nettoformue, så den hundrededel med de mindste formuer indgår i 1. percentil, og den hundrededel med de største formuer indgår i 100. percentil.

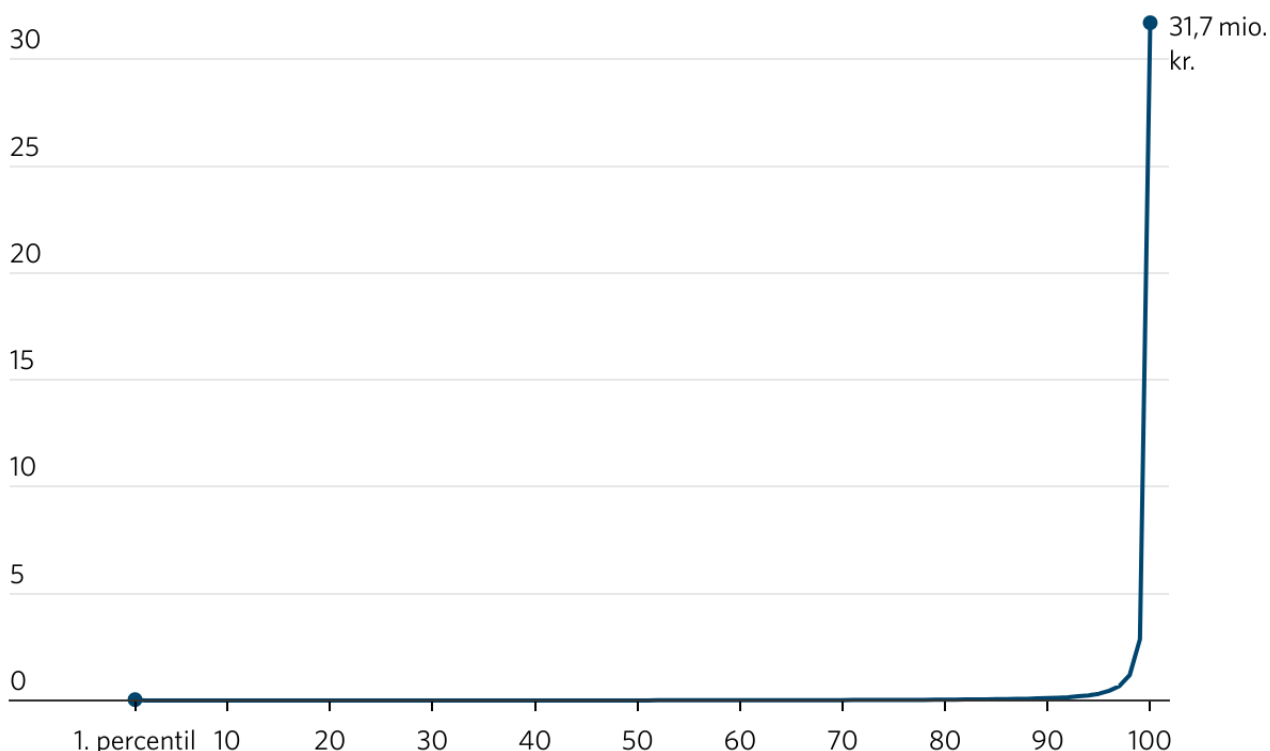
Figuren viser, at unoteret aktieformue er af relativ ubetydelig størrelse for langt de fleste på nær i den absolutte top af formuefordelingen. I 99. percentil, altså den næstmest formuende hundrededel, er den gennemsnitlige unoterede aktieformue på 2,9 mio. kr., mens den i 100. percentil, dvs. top-1-procent, er på 31,7 mio. kr. Den mest velhavende procent af danskerne sidder på over 80 pct. af den samlede formue i unoterede aktier. Der findes ikke andre formuekomponenter, der er tilnærmelsesvist så ujævnt fordelt.

FIGUR 2

Unoteret aktieformue er koncentreret i den absolutte top

Figuren viser den gennemsnitlige værdi af unoteret aktieformue i hvert percentil af formuefordelingen.

35 mio. kr.

Anm.: Opgjort på baggrund af formuedata pr. 31. december 2021. Beløb i 2023-niveau.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Formueuligheden er høj uagtet alder

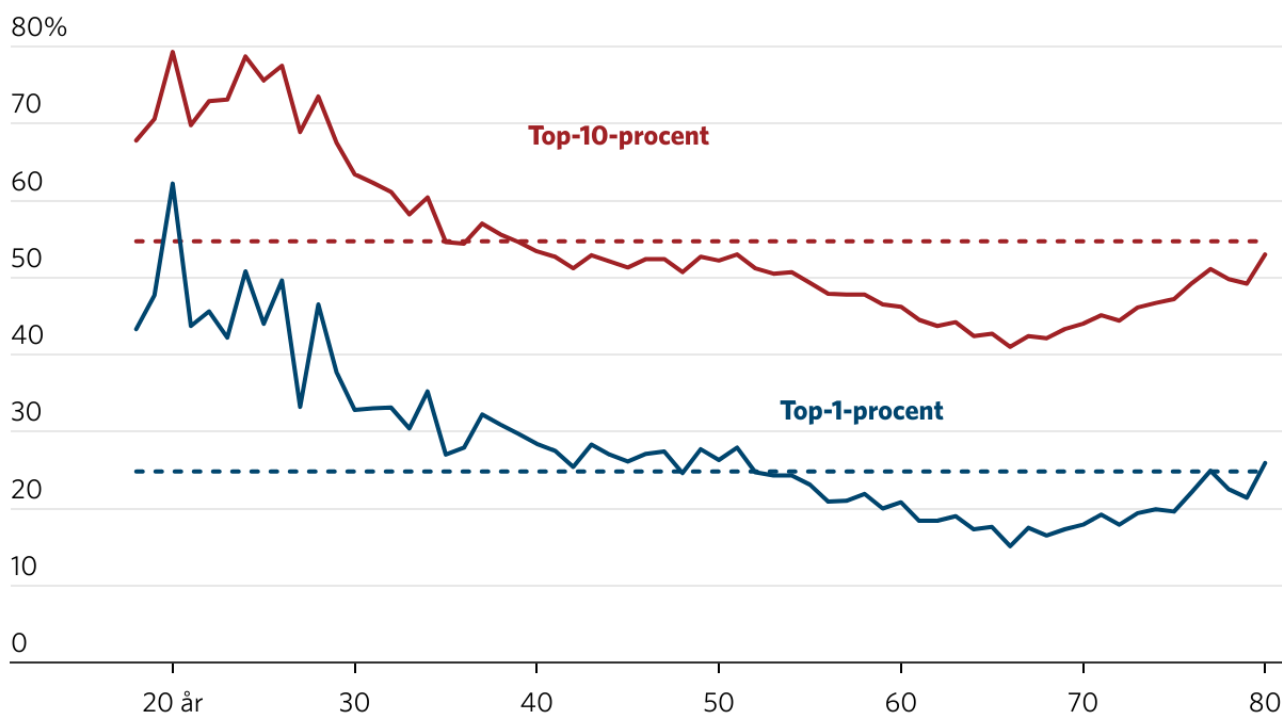
Formueopbygningen er aldersbetinget, men formueuligheden er ikke nødvendigvis mindre, når den opgøres inden for de enkelte alderstrin. Det viser Figur 3, hvor formueandelen for henholdsvis top-1-procent og top-10-procent er opgjort på de enkelte alderstrin. De stiplede linjer viser formueandelene opgjort på tværs af alle.

Figuren viser, at formueuligheden er størst for de yngre voksne på 18-25 år, hvor top-1-procent besidder omkring 40-60 pct. af nettoformuen, mens andelen falder til omkring 25-30 pct. for de 40-50-årige.

FIGUR 3

Formue er aldersbetinget, men ulighed i formuer er lige så stor inden for hvert alderstrin som på tværs af alle

Figuren viser, hvor stor en andel af den samlede nettoformue, som henholdsvis top-1-procent og top-10-procent besidder inden for de enkelte alderstrin. De stiplede linjer angiver andelen på tværs af alle voksne.

Anm.: Opgjort på baggrund af formue- og gældsdata pr. 31. december 2021.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

For disse personer i de "etablerede" aldersgrupper er formueuligheden altså lige så stor inden for de enkelte alderstrin, som den er på tværs af alle. Den aldersbetingede formueopbygning har altså kun begrænset betydning for opgørelser af formueuligheden. Top-1-procent besidder den mindste andel af den samlede formue blandt personer omkring folkepensionsalderen (66-68 år), hvor andelen når helt ned på 15 pct.³ Sammenlignet med uligheden i indkomster er formuerne selv på disse alderstrin dog meget ulige fordelt.

Formueoverførsler af unoterede aktier udgør et stort milliardbeløb årligt

Betydningen af formue i unoterede aktier for formueforskellene og den sociale arv i formuer i Danmark er stor. Vi har undersøgt, hvor store formuer der overføres til næste generation i form af unoteret aktieformue. På baggrund af tidligere opgørelser og skøn fra Finansministeriet og Skatteministeriet vurderes det skønnede omfang i denne analyse at udgøre et underkantsskøn, men der er tale om en opgørelse behæftet med væsentlig usikkerhed.

Tabellen nedenfor viser, hvor store formuer der skønnes overført i form af unoterede aktier fra forældre til børn i 2021. Det skønnes, at omkring 11 mia. kr. i unoterede aktier gik videre fra forældre til nærtstående og andre, hvoraf 6,7 mia. kr. gik til børnene. Den store forskel på beløbene kan umiddelbart tilskrives, at en væsentlig del af den unoterede aktieformue blev overført til ægtefællen, oftest i forbindelse med dødsfald. Vi har medregnet formueoverførslerne ved dødsfald, da en stor del af formuen i unoterede aktier først overføres til børnene på dette tidspunkt.

TABEL

Formueoverførsler af unoterede aktier udgør milliardbeløb

Tabellen viser skøn for den overførte formue i unoterede aktier fra forældre til børn i 2021.

	Umiddelbar ændring i unoteret aktieformue	Skønnet overførsel til børn
Ikke dødsfald	5,3 mia. kr.	4,0 mia. kr.
Dødsfald	5,8 mia. kr.	2,6 mia. kr.
I alt	11,1 mia. kr.	6,7 mia. kr.

Anm.: Beløb i 2023-niveau.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

I Figur 4 er de 6,7 mia. kr., der skønnes overført fra forældre til børn, opdelt på henholdsvis forældrerens og barnets placering i formuefordelingen. Både forældrerens og barnets placering er opgjort inden formueoverførslen. For barnets vedkommende er der kontrolleret for aldersforskelle i formueopbygningen ved at opgøre placering i formuefordelingen inden for barnets egen årgang.

Figuren viser, at ud af de 6,7 mia. kr., der overføres, kommer 5,8 mia. kr. fra forældre i den absolutte top af formuefordelingen. De er nemlig blandt top-1-procent af befolkningen målt på nettoformuens størrelse.

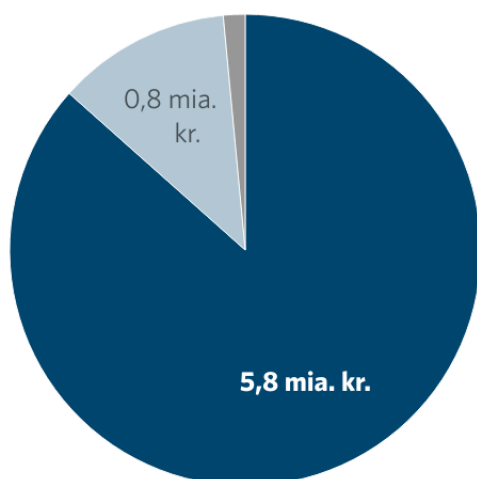
Derudover viser figuren, at 4,1 mia. kr., altså langt over halvdelen af formueoverførslerne, gik til børn, der i forvejen var blandt top-1-procent af deres årgang målt på nettoformue. De store overførsler af unoteret aktieformue sker altså i den absolutte top – uanset om vi ser på forældre eller børn.

FIGUR 4

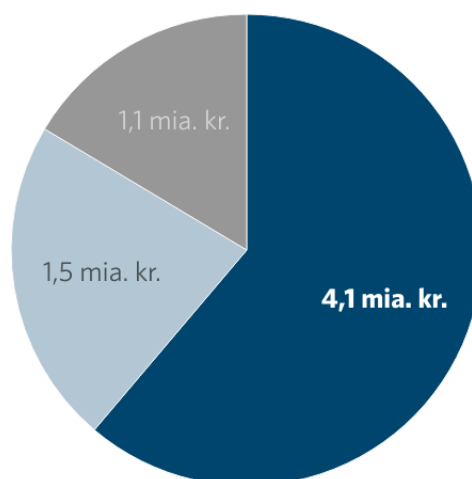
Store overførsler af unoteret aktieformue i den absolutte top

Figuren viser for, hvor store formuer der skønnes overført i unoterede aktier opdelt på henholdsvis forælders og barnets placering i formuefordelingen.

■ **Top-1-procent** ■ Næstmest formuende 9 pct. ■ Andre

Forælders formuerangering

Barnets formuerangering

Anm.: Barnets formuerank er opgjort *før* formueoverførslen, og der er kontrolleret for aldersforskelle i formueopbygningen ved at beregne formuerank inden for barnets egen generation (årgang).

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Regeringens afgiftslempelse er målrettet de allermest formuende danskere

De store formuer, der overføres mellem generationer i den absolutte top af formuefordelingen, er udtryk for en ekstrem grad af social arv, der adskiller sig markant fra resten af danskerne. Derfor er det stærkt bekymrende, når regeringen agter at sænke arveafgiften på overdragelser af formue i familieejede virksomheder – aktier og anparter, der oftest er unoterede – fra 15 til 10 pct.

Lempelsen vurderes at koste knap 600 mio. kr. årligt og vil – som vist ovenfor – være en skattelempelse målrettet de allermest formuende i samfundet.⁴ Det er et skridt i den forkerte retning, der vil øge uligheden i samfundet yderligere og forstærke betydningen af formue for den sociale arv.

Metode

Boks 1: Sådan har vi undersøgt formueforskellene

Formueforskellene er analyseret på baggrund af Danmarks Statistiks formue- og gældsopgørelse. Statistikken er dels baseret på tredjepartsindberetninger om bankindestående, kursværdi af aktier og andre værdipapirer, pensionsopsparing og gæld samt estimerede værdier af ejerbolig, andelsbolig, sommerhus og bil. Derudover indgår den skønnede værdi af unoteret aktieformue.

Statistikens opgørelsestidspunkt er pr. 31. december.

Nettoformuen består af aktiver, herunder de reale aktiver som bolig og bil, finansielle aktiver som indestående på bankkonti, værdipapirbeholdning mv., fratrullet passiver, herunder realkredit- og boliglån samt andre tredjepartsindberettede gældsposter. Derudover indgår pensionsformuen, hvor de dele af pensionsopsparingen, der først beskattes ved udbetalingen, skønsmæssigt fratrækkes 40 pct. for at korrigere for det forhold, at midlerne endnu ikke er blevet indkomstbeskattet.

Gæld til det offentlige, herunder gæld til inddrivelse, er medregnet i formueopgørelsen.

Formuen er delt ligeligt mellem de voksne i parfamilier, mens hjemmeboende børn på 18 år og derover indgår med deres egen formue i opgørelsen. Kun familier med fuldt skattepligtige voksne indgår i opgørelsen.

Danmarks Statistiks formue- og gældsopgørelse indebærer en diskretionering af meget store formuer i form af et loft over formuer på 1.000 gange interkvartilafstanden for personer over 18 år. Det betyder, at personer med formuer på over ca. 1,9 mia. kr. i 2021 har fået nedskaleret alle formuekomponenter proportionalt, så nettoformuen bliver enslydende med loftet. Diskretionering påvirker primært personer med meget store unoterede aktieformuer. Loftet over formuer betyder, at formueuligheden vurderes en smule lavere, end hvis der ikke havde været et loft (i størrelsesordenen 1½-2 pct.-point målt på top-1-procent formueandel). Loftet

er dog vurderet nødvendigt for at undgå indirekte identifikation af enkeltpersoners formue, når der laves detaljerede opdelinger af befolkningen.

Alle beløb er fremskrevet til 2023-niveau ved at fremskrive med den forventede udvikling i timefortjenesten i den private sektor på baggrund af *Økonomisk Redegørelse* marts 2023, Økonomiministeriet.

Boks 2: Sådan har vi undersøgt formueoverførsler af unoterede aktier

Formueoverførsler af unoteret aktieformue er undersøgt på baggrund af Danmarks Statistiks formue- og gældsopgørelse pr. 31. december 2020 og 2021.

Registret indeholder skøn for den unoterede aktieformue på personniveau og store ændringer i en persons unoterede aktieformue fra det ene år til det andet, der modsvares af en lignende formuebevægelse (med modsat fortegn) hos børnene, kan derfor sandsynliggøres at være udtryk for overførsler af unoterede aktieformue. Det er vigtigt at understrege, at der er tale om en opgørelse forbundet med væsentlig usikkerhed.

Helt konkret er det undersøgt for personer med mindst 100.000 kr. (2023-niveau) i unoteret aktieformue pr. 31. december 2020, hvor mange der har oplevet en nedgang i den unoterede aktieformue på mindst 50 pct. pr. 31. december 2021. Personer, der er døde i løbet af året, er inkluderet i opgørelsen. Herefter er formuebevægelsen sammenholdt med den blandt de juridiske børn, der er i befolkningen primo og ultimo 2021. Hvis den samlede formuebevægelse i den unoterede aktieformue mellem forælder og børn afviger med mere end 500 pct., medregnes den. Den store tilladte afvigelse skyldes, at der kan forekomme store ændringer i værdisætningen af unoterede aktier fra det ene år til det andet. Derudover kan en del af formuen blive overført til andre nærtstående som ægtefæller, f.eks. i tilfælde af dødsfald. Opgørelsen tager udgangspunkt i den værdi, der netto overføres til børnene, hvilket vil sige, at det er efter en eventuel bo- og gaveafgift. Bagatelgrænsen på 100.000 kr. er valgt for at udelade overførsler, der typisk vil være under bundfradragsgrænsen for bo- og gaveafgift.

Dette efterlader ca. 440 tilfælde af formueoverførsel af unoterede aktier fra en forælder til en eller flere børn og i alt ca. 610 børn, der modtager formue, i 2021.

Finansministeriet (2020) finder på baggrund af data for 2018 indikationer på, at der er foretaget generationsskifte af 684 virksomheder fordelt på 720 modtagere i 2018.

I den sammenhæng henvises til en rundspørge blandt virksomhedsejere omkring pensionsalderen, hvor det på baggrund heraf skønnes, at der foretages ca. 600 generationsskifter pr. år. Finansministeriet viser desuden, at en stor andel af generationsskifter finder sted fra personer med de højeste indkomster.

Skatteministeriet skønner, at det strukturelle afgiftsgrundlag ved overdragelse af erhvervsvirksomhed til nærtstående udgør ca. 15½ mia. kr. årligt.

Denne opgørelse af formueoverførslerne af unoterede aktier vurderes på den baggrund at være udtryk for et forsigtigt underkantsskøn.

Litteratur

Ulighedsredegørelsen (2020), Finansministeriet.

Svar til Skatteudvalgets spørgsmål nr. 122 af 27. februar 2023 (alm. del) (27. marts 2023), Skatteministeriet.

-
- 1** Inequalities in household wealth across OECD countries: Evidence from the OECD Wealth Distribution Database (2018), [one.oecd.org/document/SDD/DOC\(2018\)1/En/pdf](https://one.oecd.org/document/SDD/DOC(2018)1/En/pdf) og Inequalities in Household Wealth and Financial Insecurity of Households (2021), www.oecd.org/wise/Inequalities-in-Household-Wealth-and-Financial-Insecurity-of-Households-Policy-Brief-July-2021.pdf
 - 2** Islam, Rabiul Md. & Mark McGillivray (2020). Wealth inequality, governance and economic growth, Economic Modeling 88 (2020) 1-13
 - 3** En del af forklaringen på kurvens form er opbygningen af arbejdsmarkedspensioner gennem livet, men det forklarer ikke hele forskellen i formueulighed på tværs af alderstrin.
 - 4** Svar til Skatteudvalgets spørgsmål nr. 122 af 27. februar 2023 (alm. del), www.ft.dk/samling/20222/almdel/sau/spm/122/svar/1943908/2682375.pdf